

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa M. S.A. w Ł.
przeciwko Szpitalowi [...] w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 września 2016 r., sygn. akt VI ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2700,-
(dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 września 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda M. S.A. w Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 stycznia 2015 r., którym zostało oddalone powództwo przeciwko Szpitalowi [...] w W. o zapłatę kwoty 77 505,68 złotych z tytułu umowy zawartej ze Szpitalem na świadczenie usług informatycznych. Podstawą oddalenia powództwa było ustalenie, że usługi informatyczne były wykonywane na podstawie umowy zawartej dnia 4 września

2013 r. między pozwanym Szpitalem a M. sp. z o.o. w W. jako liderem konsorcjum i powodem jako członkiem konsorcjum, przy czym umowa podpisana została tylko przez M. sp. z o.o. i była rezultatem wygranego przez tą Spółkę przetargu nieograniczonego w ramach procedury zamówienia publicznego. Usługi będące przedmiotem umowy wykonała wyłącznie Spółka M., a rola powoda ograniczyła się tylko do sfinansowania umowy, co nazwano nadzorowaniem wykonania umowy pod względem administracyjno - finansowym. Oceniając prawnie ustalony stan faktyczny Sąd uznał, że zawarta umowa wraz z umową konsorcjum zmierzała do obejścia prawa w postaci art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 217, dalej jako u.d.l.), co prowadziło do stwierdzenia jej nieważności w części dotyczącej zawarcia jej przez powoda (art. 58 § 3 k.c.). Stanowisko Sądu Okręgowego zarówno w odniesieniu do ustaleń faktycznych, jak i ocen prawnych podzielił Sąd drugiej instancji.

W skardze kasacyjnej o niemal tej samej treści, co wniesionej w sprawie I CSK 122/17, powód zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem w całości naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 72 § 1 pkt 1 i § 2, art. 195 § 1 i § 2 w związku z art. 72 § 1 i 2, art. 391 § 1 oraz art. 386 § 2 - 4, a także art. 382 w związku z art. 328 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c. Naruszenie prawa materialnego dotyczy art. 23 Prawa zamówień publicznych (dalej jako p.z.p.) przez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że każdy z konsorcjantów powinien brać faktyczny udział w każdej czynności składającej się na realizację usługi, której dotyczy umowa przetargowa; art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 23 p.z.p. i art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l. przez błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, że powód przystąpił do konsorcjum wyłącznie w celu uzyskania podstawy do dochodzenia należności na swoją rzecz, a tym samym naruszył art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l.; art. 65 § 1 i 2 w związku z art. 860 § 1 oraz art. 863 § 1, 2 i 3 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie i błędne zakwalifikowanie umowy konsorcjum jako spółki cywilnej; art. 65 § 1 i 2 w związku z art. 367 § 1 i 2 oraz art. 369 k.c. w związku z art. 23 p.z.p. przez ich błędne niezastosowanie i pominięcie, że pomiędzy powodem a M. sp. z o.o. zachodzi solidarność czynna w zakresie uprawnienia do dochodzenia kwot należnych od pozwanego; art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l. przez błędną wykładnię,

polegającą na uznaniu, że zawarcie umowy konsorcjum narusza zakaz wynikający z tych przepisów. Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i zmianę orzeczenia przez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o jej nieprzyjmowanie do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powód powołał się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. i sformułował cztery pytania składające się na wystąpienie, jego zdaniem istotnego zagadnienia prawnego, wymagającego rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy. Pierwsze dotyczy wymagań ustawowych umowy konsorcjum i potrzeby wyjaśnienia, czy musi ona dotyczyć wspólnego realizowania przez konsorcjantów przedmiotu zamówienia, którego każda czynność oznaczać będzie konieczność współdziałania konsorcjantów, a gdy tak się nie stanie, to naruszony zostanie art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l. Drugie pytanie odnosi się do skuteczności solidarności czynnej konsorcjantów wobec pozwanego, skoro była mu znana przed zawarciem umowy przetargowej treść umowy konsorcjum. Trzecie pytanie dotyczy współuczestnictwa koniecznego po stronie powodowej i legitymacji czynnej łącznej konsorcjantów. Czwarte pytanie dotyczy wpływu nieważności umowy konsorcjum ze względu na art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l. na ważność umowy przetargowej. Potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości odnosi się do art. 23 p.z.p. oraz art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l. co do tego, czy zawarcie umowy konsorcjum stanowi naruszenie zakazu wynikającego z art. 54 ust. 5 i 6 u.d.l. oraz art. 23 p.z.p. w związku z art. 367 i art. 369 k.c., co do skuteczności wobec pozwanego (zamawiającego) solidarności czynnej zastrzeżonej w umowie konsorcjum, jeżeli postanowienia umowy konsorcjum są znane zamawiającemu przed zawarciem umowy przetargowej. Na dowód istniejących rozbieżności w orzecznictwie skarżący powołał dziesięć orzeczeń różnych sądów powszechnych.

Od razu należy stwierdzić, że podniesione rozbieżności orzecznictwa sądowego są zmienionymi w formie zewnętrznej pytaniami, tożsamymi z tymi, jakie stanowić ma łącznie zagadnienie prawne. Zgodnie z utrwalonymi poglądami doktryny i orzecznictwa Sądu Najwyższego nie są to jednak równoważne podstawy skargi kasacyjnej i wymagają odrębnego uzasadnienia wniosku, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. Nie wystarczy zatem przytoczyć dat i sygnatur orzeczeń sądów, mających różny punkt widzenia na interpretację wskazywanych przepisów prawnych, lecz należy przeprowadzić szczegółowy, profesjonalny wywód prawniczy, z którego będzie wynikać, na czym rozbieżności w wykładni przepisów polegają, jakie są argumenty opowiadające się za nimi i jakie stanowisko, zdaniem zgłaszającego wątpliwości jest słuszne. W odniesieniu do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, odwołującego się do art. art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. takiego uzasadnienia brakło, więc nie można tak sformułowanego wniosku akceptować.

Z kolei, przedłożone zagadnienie prawne nie stanowi spójnego problemu, składającego się z czterech podzagadnień, sformułowanych w postaci czterech pytań, gdyż dotyczą one różnych kwestii. Każda z nich winna zostać odrębnie uzasadniona, z podobnie profesjonalnym wywodem prawniczym, jak w przypadku wcześniej podniesionych wątpliwości interpretacyjnych. Uzasadnione jest właściwie tylko pierwsze pytanie, ale z udawanym niezauważeniem, że problem ten został już rozstrzygnięty w licznych orzecznictwie, w tym Sądu Najwyższego w wielu sprawach o prawie tożsamych stanach faktycznych z udziałem powoda. Strona prawna pytania trzeciego i czwartego nie jest w zasadzie w ogóle omówiona, a pytania drugiego powiązana z pierwszym.

Jednak w przypadku podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, opartego na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie kwestia szczupłości i łącznego dla wszystkich pytań uzasadnienia tego wniosku przeważała za decyzją o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania w niniejszej sprawie, lecz brak zasadniczej argumentacji koniecznej w takim wypadku. Jest nią nowość zagadnienia prawnego, nie zajmowanie się dotąd takim problemem prawnym w orzecznictwie oraz znaczenie, jakie udzielona odpowiedź przez Sąd Najwyższy będzie miała dla rozpoznania konkretnej sprawy i dla rozwoju prawa w odniesieniu do podobnych spraw w przyszłości (por. przykładowo postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 7 października 2010 r., I CSK 189/10; z dnia 18 marca 2012 r., II CSK 180/12; z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14).

Mimo podjętych prób, także w uzupełniającym piśmie z dnia 9 marca 2017 r. powód nie podołał powinnemu zadaniu. W szczególności nie wykazał, aby podniesione problemy, w tym najważniejszy, wynikający z ustaleń co do widocznego obejścia prawa, któremu przeciwstawił się ustawodawca, zwłaszcza przez wprowadzenie art. 54 ust. 4 i 5 u.d.l. nie zostały w dotychczasowym orzecznictwie i doktrynie wystarczająco wyjaśnione. Ta akurat, najważniejsza dla rozpoznawanej sprawy kwestia spotkała się z przekonującym wyjaśnieniem w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Odwołując się do odpowiedzi na skargę wystarczy podać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2015 r., V CSK 111/14 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2016 r., I CSK 486/15. Do tych orzeczeń można dodać dalsze, wcześniej wspomniane, także sądów powszechnych, w których powód był stroną, idące w takim samym kierunku. Rozpoznawana sprawa dotyczy tych samych stron i niemal tożsamego stanu faktycznego, co w sprawie o sygn. akt I CSK 486/15 Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu wyroku w tej sprawie została dokonana analiza prawna sytuacji konsorcjum, jakie powód zawiązał z M. sp. z o.o. i konsekwencji tej umowy. Poważna i przekonująca analiza podniesionych we wniosku kwestii prawnych i zgłoszonych wątpliwości znalazła się w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 października 2016 r. w sprawie VI ACa (...). Tak więc argumenty podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w tej sprawie nie dają podstaw do pozytywnego rozpatrzenia wniosku.

Z tych względów należało uznać, że nie zostały spełnione przesłanki art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., a więc na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.